

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden Augustus 1-ső napján, 1815-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

Azok a' közönséges tudósítások, mel-
lyekben a' *Páris* városa kőfalai alatt történt
dolgok közönségessé tétettek, nevezetesen
a' Jun. 30-ik napjától fogva a' következett
Julius 3-ikáig történtek olly tsonkák, olly
homályosok, olly hibások voltak, hogy mi
kémentelenek vagyunk, azokat megezáfojni,
és a' történt dolgokat hiteles kútfejekből
szedvén ki, a' M. Kurir érdemes Olvasóival
közleni. A' *Mont St. Jean* mellett történt
tsatában megveretett es szélljelszórt Fran-
czia ármáda, *Soissons* mellett ismét öszve-
gyűjtetett, és Marsal *Soult* által ujjobban
organizáltatott, Marsal *Grouchy*, a' ki a'
maga corpusának egy részét a' veszedelem-
től megmentette, *Rheims* városába való
érkezésekor olly parantsolatot vett, hogy
a' maga hadi seregeit *Soissonsba* vezérelje,
az északi ármádának fővezérségét vegye ke-
zére, 's marsirozzon *Párisba*. — Ez a'
rendelés ugyan nem volt haszontalan egész-
len, de mivel már akkor a' szövetséges ár-
mádák *Páris* városához közelgettek, és azon
a' környéken lévő nevezetesebb helységeket,
ugymint *Compiègne*, *Creil*, és *Pont St. Ma-
xence* erősségeit elfoglalták, a' Francziák
semmit végbe nem vihettek. Mellyhezkép-
pest Marsal *Grouchy* távolabb lévén a' fő-
várostól mint az ellenség, azokat a' hadi
seregeit, a' mellyeket sebes lépésekkel mar-

siroztatott *Páris* felé, az *Soissons*ból segí-
tségére ment hadi néppel öszvekaptsolta.
De mindazáltal igy sem boldogúlhatott, mi-
vel sereginek jobb szárnya a' marsirozásban
megtámadtatott, több ágyúit elvesztette,
sok katonái elhagyták zászlóikat, és 40,000-
nél több nem mehetett *la Vilette* alá.

Ezen szomorú kilátásai közt Marsal
Grouchy a' fővezérséget leakarta tenni, 's
le is tette, ezt a' fővezérséget a' Kormány-
szék Marsal *Davoustra* bizta, a' ki annak
a' corpusnak mind morális mind materiális
állapotját rossz karban találta, azonközben
a' hadi seregeknek száma nagyon megsza-
porodott, mivel a' nemzeti gárdista sereg-
től 7.000 könnyűszerű, és a' *Párisi* foede-
rátusok közül egynéhány ezer ember gyül-
löttek öszve Marsal *Davoust* vezérlése alá,
az elszökött katonák közül is sokan vissza-
tértek zászlóikhoz. A' nemzeti gárdisták-
nak vezérlése *Massena* Marsalra bízott.

A' *Páris* városának oltalmazására tété-
tett főerősségek *St. Denis* és *Menilmontant*
közt voltak: de a' szövetséges vezérek is
olly rendeléseket tettek, mellyeknek jó-
következései tsathatatlanok voltak. F. M.
Hg. *Wellington* a' Francziáknak sántzaikat
előről fenyegette; Hg. *Blücherre* a' biza-
tott vala, hogy *Páris* városát *St. Germain*
oldaláról kerüljemeg. — A' M. *Davoust*
főhadiszállása *la Vilette*ből volt, a' kama-
rának képviselői deputátusokat küldöttek

a' Franciaia ármáda állapotjának megvisgálására, és a' következő hadi tsataknak elkezdésére való unszolásakra.

A' mult Jun. 30-dik napján a' Pruszsiai hadi seregek *Genevilliers* helységet elfoglalván hathatós demonstratiókat tettek; *Wellington* pedig az ellenségnek azokat az örálló helyeit elfoglalta, a' mellyek *Vertus* környékén készítették vala, a' melly dolog nagy zürzavarba ejtette a' Frantziákat. Azonközben General *Vandamme* a' Fr. ármáda-nak maradmányával *Páris* kőfalai alatt öszvegyülvén *Exelmans* Generált *Versailles* ellen küldötte, hogy annál fogva az *Orleansi* utakat elfoglalhassa. Gen. Lt. *Pirét* két Fr. vadász es egy linea regimentet *Rouquencourt* mellett állított ki vigyázatra, a' midőn *Exelmans* Generál a' Pruszsiai hadi seregeket két dragonyos regimentel szembe, és egy dragonyos regimenttel oldalaslag a' Pruszsusokat megtámadta. A' Brandenburgiai és Pomerániai huszárregimentek derekasan viselték ugyan magokat, és sok embert megöltek az ellenség közül: mindazáltal végtére is kénytelenek voltak magokat hátrább vonni, minekutánna a' Gen. *Pirét* corpora a' leshelyből mimenven, őket hátul megtámadta, a' melly alkalmatossággal a' Pruszsusok vezérje *Oberslieutenant Sohr* nagy sebet kapott, és az ellenség kezébe esett.

Jul. 2-ikán a' *Blücher* F. M. corpora *Meudon* mellett marsirozott; a' harmadik corpus *Plessisquipet* ellen, a' 4-ik és tartalék ármáda pedig *Versailles* ellen. *Levres*, *Meudon*, és *Ifsy* fegyveres kézzel vétettek el, mivel minden erejét arra fordította az ellenség, hogy a' *Páris* környékén délfelé fekvő tetőknek birtokában megmaradhasson.

Maga *Páris* városa tökéletes tsendességben volt; annak lakosi a' győzedelmeknek nemes szívüségében bizván, és arról is meglévén győzöttetve, hogy azok azon fővárost megfogják hódoltatni, a' vasárnap és más innepnapokon vigan mulatták ma-

gokat. Ellenben a' *Paireknek* és képviselőknak kamarái nagy rémülésben voltak, az egymás közt való villongások és zenebonak szüntelen nevedtek. A' M. *Soult* kommandótól való elmenetele, *Grouchy* Marsalnak közönséges panasza, hasonlóképpen a' M. *Ney* hékételensége is elegendő próbái voltak annak, hogy az ármáda között való hadi fényiték is közel vagyon az eloszláshoz.

Jul. 3-ik napján viradtakor Gen. *Vandamme* még egy próbát tett az *Ifsy* helységnek visszavételére, de nem boldogulhatott, mivel az első Pruszsiai ármáda Gen. *Ziethen* vezérlése alatt ötet visszaverte, 's ugyan akkor a' *Seine* folyóviznek bal partján táborozó hadi nép mozogni kezdven, lehetetlen volt a' Frantziáknak egy helyben megmaradni, mellyet ezeknek vezére észrevén egy parlamentért az az, avagy lovaspostát küldött Lord *Wellington*hoz azzal a' tudósítással, hogy kész leszen *Párist* feladni; melly szerint még azon napon végbe ment a' *St. Cloudi* megegyezés.

A' miként a' *Loire* vizén túl táborozó Francia ármáda a' Királynak magát alája vetette légyen, azt a' 15-ik Juliusi *Monitör* e'képpen jelenti: „A' *Loire* vizén túl az *Eckmühli* Herczeg vezérlése alatt lévő Francia ármáda a' Generállieutenantok *Gerard*, *Hasco*, és *Valmy* Grófok által a' maga telyes, és minden feltétel nélkül való alájavettetését letétette, az Eő Felsége királyi székeinek gráditsaira. Ezen Generálisok az *Eckmühli* Herczegnek utolsó hivatalbéli rendelései által voltanak arra meghatározatva.“ — Egyéberánt a' *Stuttgardi* udvari ujságban. *Ludwigsburgból* Julius 21-ikén ezeket olvassuk: „A' kurir által ide érkezett tudósítások szerint, a' *Loire* vizén túl fekvő Francia ármádával kötött fegyvernyúgvás ma felfog mondatni, és ha ezen ármáda feltétel nélkül magát meg nem adja, az ellenségeskedések jövő Augustus 1-ső napján ismét elkezdődni fognak.“

A' 15-dik Juliusi Monitör azt tartja, hogy királyi kommissáriusok küldettek a' végre, hogy az ostrom alatt levő erősségeknek kommandánsait meghívják, hogy magokat adják meg a' királynak. A' nemzeti betsület, ugymond, a' nevezettség, kívánta ezen védelmezést föllök; már most kéntelenek lesznek Frantzia Ország kívánságát bétölteni és a' haszontalan ellentállásnak véget vetni, a' melly azt a' Fejedelmünket ugy is eléggé szomorító szerentsétlenséget, mellyért ők számot adni kötelesek volnának, még nevelhetné: „Fájdalommal látjuk, így szól tovább a' nevezett *Monitör*, hogy Frantzia ország több más városai egy maroknyi pártosoknak áldozatjává lévén, a' nemzetnek kívánságával, mellyről semmi kétség többé nem lehet, ellenkező magok viseletek által, lakosaikra elkerülhetetlen szerentsétlenséget vonnak. Bár tsak a' *Marne* mellett való *Chalons* városának példáját tartanak szemek előtt! A' mesterségek 's kézmivek oskolájának nevendékjei, egynéhány nemzeti gárdistákkal magokat öszve kaptsolván mérészetek a' szövetséges seregekre, kik már a' városban voltak, tüzet adni; *Chalons* városa azonnal kiprédáltatott, mivel azt a' törvény megengedte. Jaj azoknak, kik a' magok vigyázatlan felfuvalkodásaik által ostromt Hazájokra hívják, a' mellyet attól elfordithatnának? A' lenyomás országa már elenyészett, egy királynak atyai uralkodása a' rettentő időnek helyébe megjelent. Ugyan is azért minden katona 's polgári tisztviselők hitettesék el azt magokkal, hogy a' király körül öszve kell nekik gyűlni. Minél tovább halogatódnak, annál inkább hosszabbítják azon gonoszokat, a' mellyeken ő enyhülést szerezhet.“

~~~~~

A' Pruszsiai hadi seregeknek fővezérek, Feldmarsal Herczeg *Blücher*, hogy a' *Jenai* ütközetnek, a' Pruszsus ármádának több izbéli győzedelmeskedései által, már is elosztatott emlékezetét, melly *Páris-*

ban az' ugy nevezett *Jenai hid* által fenntartatott, és a' melly hidat *Napoleon* a' Pruszsia országban kitsikart hadi adókból a' *Saine* vizén által építettett vala, egészen ott is eltörölje, azt a' parantsolatot adta volt ki, hogy azon hid szélljel vettettessék. Ez a' parantsolat már egy részben végbe is vitetett vala, és Jul. 12-dikén kellett volna annak egészen bétöltetni; de a' Frantzia királynak személyes esedezésére, és az Orosz Császárnak hathatós közbenjárására azon parantsolat még is vissza vétetődött. Ellenben a' Király ezen hidnak nevét, nem különben az ott volt *Austerlitz*'s minden más hidaknak neveiket megváltoztatta, valamint ez a' következő dekretomból kitettzik:

„*Lajos*, Isten kegyelméből Frantzia és Navarra Országok királya.

„Minekutánna Mi a' mi jó *Páris* városunknak minden régi közönséges épületjeinek az ő igaz neveiket ismét visszaadjuk, és az új épületjeinek tsak olyan neveket akarunk adni, a' mellyek a' megengesztelődésnek 's békességnek idejére, avagy *polgárságra különös hasznokra nézve*, emlékeztetnek, rendeljük a' mi következők:

1. Tzikkely. A' mi *Párisi* jó városunknak piatzai, hidjai, és közönséges épületjei ismét azon neveket vegyék fel, mellyeket az 1790-ben, Januárius 1-ő napján viseitenek vala, és minden ezzel ellenkező fellülírások töröltessenek le.

2. Ehhez képest az a' hid, melly a' *de la Concordei*, avagy egyesség utzából, és 18-dik *Lajos* piatzáról, a' törvénytévő Testnek (Tanátsnak) palotájához vezet, ismét a' *Pont du Louis XVI.* az az, a' 16-ik *Lajos* hidja; azon hid, melly a' Tuiléria palotától a' *du Bac* utzára megyen, a' *Pont royal* a' királyi hid; az, a' melly *Kay des Bons-Hommenstól* a' *Márs mezejere* (az ez előtti *Jenai* hidra) vezet, a' *Pont des Invalides* invalidusok hidja; az, a' melly *Kay de la Rapéetól* a' botanica kerthez (*Jardin du Roi*) vezet (az előbbeni *Austerlitz*i hid),

) (**

a' *Pont du Jardin du Roi* a' királyi kertnek hidja nevet viselje.

3. A' belső dolgokra ügyelő Ministerrünkre bizzuk ezen rendelkezésünknek végbevitetését. Költ *Párisban* Julius 9-dik napján 1815-ikben, Országlásunknak huszonegyedik esztendejében. (Aláírás). *Lajos*

Mi módon töröltetett légyen el a' Deputátusok kamarája és miként hívattatnak össze a' választó gyülekezetek, 's végtére miként kelljen a' választó kollegiumokat intézui, azok adattatnak elő a' következőkben:

„Mi *Lajos*, Isten kegyelméből Frantzia és Navarra Országok királya.

„Jelentettük, hogy a' mi feltételünk a' légyen, hogy egy törvényt javasoljunk a' mi kamaráinknak, a' melly szerint az osztálybeli küldötteket választani szükség lesz. A' mi feltételünk a' volt, hogy a' nemzet tudva lévő kívánsága szerint a' konstituzionális aktának több pontjai megváltoztassanak; azok t. i. mellyek a' választóhatóságot, a' deputatusoknak számát, és több egyéb olly intézeteket, mellyek a' kamarának organizatzióját, 's annak előjáró törvényeit érdeklik. De mivel mind a' két kamarának üléseit a' szerentsétlen környülállások félbe szakasztották: azt ítéljük, hogy mivel az osztálybeli küldötteknek száma külömbkülömbféle okokra nézve igen megkevesült, arra való szükséges lesz, hogy a' nemzeti képviselőknek száma megsaporittassék, hogy az ő meghatalmazottságok megujjittassék, és egyenessen a' választó kollegiumokból mennyen ki; végtére, hogy a' választóság által a' népnek jelenvaló kívánsága kinyilatkoztatson. Arra való nézve azt végzettük, hogy a' Deputatusoknak kamarája oszlattasson el, és minden haladék nélkül egy más hivattasson össze. De mivel sem a' választásnak módja törvény által meg nem határozthatott, sem a' konstituzionának aktáját megjobbitani nem lehetett: ítéletünk szerint az

igasság azt kívánnya, hogy a' nép mától fogva mind azokkal a' hasznokkal élhessen, a' mellyeket a' számosabb és a' választás jusa által megnemszomoritatott képviselőségből reménylhetett. De mivel így is azt akarjuk, hogy a' constitutióban semmi esetben, olly változás ne tétetődjön, a' melly a' törvényes forma által meg nints határozatva; azokat a' törvényeket, a' mellyeket a' törvénytévő tanács a' választás jussáról, a' constitutióba tétetendő változásokról tenni fog, a' mellyekben t. i. mi egyedül a' legszükségesebb és legszorosabb pontokban teszünk kezdetet, mi magunk arra kötelezzük magunkat, hogy mi, a' meynyire lehet, a' constitutióhoz es annak szokott formáihoz fogjuk alkalmaztatni: — Ezen okokra nézve világosan kijelentettük és most is kijelentjük, megparantsoltuk és most is parantsoljuk 's a' t.“ Ezek utánn következnek azok a' tikkelyek, a' mellyekben a' deputatusoknak kamarája arról teszen rendeléseket, hogy a' választó kollegiumok a' jövő Augustus 14-dikén össze gyülljenek, hogy minden osztálybeli deputatusoknak száma meghatározódjon, hogy a' választó gyülléseknek módja és az ő kötelességek határozattassanak meg, nemkülömben a' constituzionának tikkelyei is kijelentettek, mellyek a' kamarának legközelebb való gyüllésében a' törvénytévő hatalomnak vizsgálása alá fognak vettetni. — A' Deputatusok kamarájában lévő tagoknak száma, melly ennekelötte 260 személyekből állott, a' következő uj választás által 133 tagokkal fog megsaporittatni. — A' *Seinei* osztálynak deputatusnak, mellynek ekkorig tsak két deputatusai voltak, ennekutánna tiz deputatusai fognak lenni. A' deputatusok 25 esztendőskorokban a' választásra alkalmasak lesznek.

Az a' hir, hogy a' Frantzia ármáda, melly a' 3-ik Juliusi megegyezés szerint a' *Loire* folyóviz háta megé vonta vala magát, most 18-ik Lajosnak meghódolt, megvalóságosodott, a' mint ezt a' fő vezé-

reknek leveleikben olvasni lehet. Marsal *Davoust* a' 22 - ik katona osztály kommandánsának *Hamelinaye* Generálnak *Orleans*-ból következő levelet irt: —

„Generális Uram! A' midőn az ármáda a' 3-ik Juliusi meghatározás szerint *Páris* városából kiment, 's magát a' *Loire* folyóviz háta megé vonta volna, a' provisoria kormányzéknek kommissáriusánál tett levele szerint azt kívánta, hogy az ármádánál új kormányozás módja állittasson fel. Mivel ezek a' kommissáriusok a' fővárosnak történeteiről, és a' királynak abba való bemeneteléről jelentést tettek, világosan kijelentetett az ármádának, hogy ennek a' kormányzék alkotmányával való öszvekapsoltatása akadályoztattameg a' Státusnak szélljel oszlattatását. A' kommissáriusok olly biztatást adtanak az ő válaszaikban, hogy a' constitutionális kormányzásban semmi ilyen változástól félni nem lehet, hogy minden indulatosság elhárított, hogy a' ministerium köteles a' maga tselekedeteiről számot adni, hogy a' princípiumokra méltó tekintet legyen; hogy sem az ármádánál sem a' Státusnak egyéb részeiben semmi szabad tetszés szerint való változások nem történtek. és végtére hogy az ármáda a' maga betsületét mindenkor felfogja tartani. Ezek azok, a' melyeket a' kommissáriusok pontonként kijelentenek. Állításoknak megbizonyítására azt erősítik, hogy Marsal *St. Cyr* hadi ministerségre, Hertz. *Otranto* politziaministerségre emeltettek, hogy az utolsóbb azon feltétellel vette fel ezt a' bivatalt, hogy a' kormányzék is olly mértékletes és bölts lélekkel viselje a' kormányozást, a' millyennel ő is lelkesítettik. Az ármáda gondolkozásának módja tudva vagyon; ez az ármáda Frantzia országért és annak különböző értelméért 25 esztendeig hadakozott; kiontott véréért azt a' jutalmat kívánja, hogy egy polgár se üldöztessek az ő gondolkozása módjára nézve. Ezen feltételekkel szükség lesz az ármádát a' királylyal megegyeztetni.

Ez a' haszon áldozatot kíván, és ezt az áldozatot jó szívvél, készséggel, és hathatósággal kell végbe vinni. Az ármádánk fenn fog állani, és ha az egyező akarattal 's együtt fog maradni, még akkor is, ha szerentsétlenségünk nevedkedne, minden Frantziáknak öszvegyüllő helye, 's közép pontja leszen. Mindnyájan megfogják ésmerni, hogy egyedül a' minden szakadásokról való elfelejtkezés Frantzia Országot boldogithatja, a' melly lehetetlen leszen, ha a' této-vázás, a' vélekedéseknek egyenetlensége, avagy a' személyes tekintetek az ármádának eloszlátását, akár ő maga által, akár az idegen hatalom által megtörténjen, okozni fogják.“

Azért egyesítsük meg magunkat, tsatolódjunk egymáshoz, soha egymástól el ne váljunk; a' *Vendei* lakosok nekünk ebben jó példaúl vannak; azt irták mi hozzánk, hogy minden boszszúállásról lemondván magokat hozzánk tsatolni akarják a' végett, hogy a' Haza minden szélljelszagatását, 's feldaraboltatását meggátolhassuk. Legyünk tehát Frantziák; e' volt mindenkor, a' mint az Ur tudja, azon érzékenység, a' mellytől én egyedül lelkesitettem, és a' melly csak az utolsó lehellésemkor válhat el én tőlem. Ezen tekintetben, kérem az Urat, hogy ne tagadja meg tőlem a' maga bizodalját; bizonyos vagyok annak megérdemléséről és megnyeréséről.“

Ugyan ollyan értelemben irtak más két Generálisok is, és napiparantsolatokat adtanak ki, a' mellyeknek a' volt a' következesek, hogy az ő vezérségek alatt lévő hadi seregek a' fejr bokkrétát felszúrták, 's a' Királynak magokat alája vetették.

Egy Frantzia Journálból azt olvassuk, hogy a' *Párisban* lévő szövetséges Fejedelmek, nevezetesen I. *Sándor Orosz Császár* és a' Pruszszi Király *Fridrik Wilhem*, nem különben sok külföldi Ministerek a' *Párisi* teátrumokban három holnapra különös lógékat bérbe vettek. — A' mult Julius 14-ik napján sok idegen és Frantzia Minis-

terek Hertzeg *Metternichnél* gyűlést tartot-
tak, abból a' végből, hogy a' Frantzia Or-
szágra vetett requisitiókat jobb rendbe szed-
hessék, 's annál fogva szenvedhetőbbekké
tehessék. A' Páris városára vetett contri-
butiónak megkönnyebbitésére, mellyhez
nagy reménység volt eleinte, semmi bizo-
dalom nem lehet. A' mult Jul. 14-ik nap-
ján már nagy summa lefizetődött, ugymint
a' Notariusok fizettek 260000 frankot; a'
Prókátorok 30.000 fr.; a' Kereskedők
600.000 fr.; a' Bankósok 400.000 fr.; a'
Pénzváltók 500.000 fr.; Ezen itt nevezett
summákért a' polgári előljárók oly nyom-
tató leveleket adtak a' fizetőknek, a' mel-
lyeknél fogva az adófizetésnek rendbe ho-
zatása után minden fizető ki fog elegi-
tetni.

A' mult Jul. 13-ik napján számos re-
guláttan kozákok marsiroztak bé Párisba;
ezen a' napon a' Pruszsiai kir. seregek az
Orleansi környeken állottak. A' Francziák
a' *Ligeris* (Loire) folyóviznek tulsó part-
ján a' város hidjai előtt sántzokat ástak, és
a' hid előtt való kökirakásokat felszedték;
egyéberánt igen roszul viselte magát a' Fr.
ármáda a' *Ligeris* folyóviz megé való visz-
szamarsirozásban, és sok pajkosságot vitt
végbe. Erre nézve kívánta egy Anglus zsur-
nál, hogy ezt az ármádát a' király, minek-
utanna az meghódolt volna, oszlassa szél-
jel, mivel azok a' Frantzia seregek, mel-
lyek három holnaptól fogva a' *Bonaparte*
uradalmát fennakarták tartani, a' magok
gondolkozásoknak módját meg nem változ-
tatják. A' *Vendei*, *Marsziliai*, *Bourdeauxi*,
Picardiai, és északi osztályokból mint a'
legtsendesebb Frantzia országi környékek-
ből, legjobb lenne, ugymond, egy uj ár-
madat kiszedni és organizálni. A' *Bona-*

parte azon barátjai között, a' kiknek javai-
kat és örökségeket Hg. *Blücher* sequestrum
alá vetette, vagyon Gróf *Daru* a' Fr.
ármádának volt Generál-Intendense, *Mon-*
talivet, *Merlin*, 's m. egyebek, a' kikhez
ötven ötven közembert küldetett kvartély-
ba. Sok *Párisi* lakosok nevetnek e' doigon
kiváltképen azok, a' kik *Bonaparténak* min-
denkor irigyei voltak.

A' *Párisi* halárútó aszszonyok (a' kik
haldamának neveztetnek) most is udvarlá-
sára mentek *Sándor* Császárnak, valamint
miveltek esztendővel ennekelőtte is. Ezek-
nek az aszszonyoknak 2000 frankot aján-
dókozott Eő Cs. Felsége.

A' *Journal des Debats Párisi* ujság-
veleknek 10-dik Juliusi darabjában ezeket
olvassuk: „Egy 30.000 főből álló Pruszsus
hadi sereg tegnap Generál *Thielmann* ve-
zérleése alatt Páris városán által *Orleansba*
marsirozott; Páris városának kommandán-
sává Pruszsus Oberster *Pfull* neveztetett.
A' *Czernitscheff* Orosz Generális corpora,
melly többnire kozákokból áll, *Ganessébe*
rukkolt bé, ennek előljáró seregét Gene-
rál *Nostitz* kommandirozza. — Egy valaki
számba vévén azoknak az embereknek szá-
mát, a' kiket tiz esztendő alatt *Bonaparie*
a' fegyver által megemésztetett, ugy talál-
ta, hogy éppen annyi embert vesztegette-
tett ő el, a' mennyi minutumig ő ezen idő
pontja alatt élt; tiz esztendő 2,256.000 mi-
nutumra mégyen, tehát ennyi embert vesz-
tegetett ő el. — Három *Felix* nevezetü em-
berek esméretesek Frantzia Országban, u.
m. *Felix Faulcon*, a' ki 18-ik *Lajost* pro-
clamálta; *Felix Lepelletiere*, a' ki *Napole-*
ont, *Felix Desportes*, a' *II-ik Napoleont* a'
Frantziák Császárnak kihirdette. —

Jul. 29-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 321 forintot Váltótzedu-
lában. Egy Csász. aranyért 14 forintot 42 krt.

Augustusban 28 krajtzárra határozottatott Bétsben a' marhahusnak fontja.

Honnyi Levelek, Tudósítások, és Egyebek.

Nro. 32.

A' Magyar Kurir 61 - dik darabjához.

Magyar Ország.

A' Keszthelyi Georgikonban meg üresült két rendbéli Gazdasági Stipendiumokról való Hirdetmeny.

A' Keszthelyi Georgiconnak elsőbb hirdetményét a' közelebb mult kedden közönséggé tettük, a' második itt következik.

A' Keszthelyi Georgikonnak Elöljárói ezennel köz hirül adják: hogy a' most folyó Oskolai Esztendő, az az a' jövő Augustus Hónapnak végével ismét két rendbéli Stipendiumok fognak megüresülni azoknak számokra, a' kik a' mezei Gazdaság mint Theoretica, mind practica részeinek meg tanulását kívánnyák.

A' kik ilyen Stipendiumnak megnyerésében részesülni kívánnak, azokra nézve, minden Születés, Nemzet, és Vallásbéli tekintet nélkül, szükséges, hogy ők Deákul, Magyarul, Németül jól beszéljen, 's írni tudjanak, és leg alabb is a' Gymnasiumhoz tartozó Oskolákat ditséretessen elvégezték, de még is különös tekintet legyen azokra, a' kik a' Philosophica Tudományokat tanúlták, mert ezek a' pura, 's applicata Mathesist, Természet Historiáját, és Physicat az Institutumban ujjonnan nem fogják hallani; ellenben ezeknek itten való tanulása azoktól meg kívántatik, a' kik csak a' Humanitas Classissait végezték; ezeken kívül szükséges, hogy ép, és egészséges Test állással birjanak, 's mind az erkölcsi jó viselet, mind pedig a' végzett Tudományokra nézve hiteles bizonyosság, 's más egyéb ajánló Leveleikkel a' jövő October 1-ső napjáig a' Georgikonnak Elöljáróinál, avagy a' Méltóságos Gróf Urnak Torvényes, és Gazdaságbéli Directiójánál

Keszthelyen személyyessen, vagy levelek által magokat jelentsék.

A' Tudományok tanulása 1-ső Novemberben kezdődik, és három Esztendőig tart azoknak folyamattya: a' Stipendiumok pedig szabad Lakás, Fűtés, és Gyertya mellett az első Esztendőben 270, a' 2-ik Esztendőben 300, a' harmadik esztendőben 350 forintokra vannak határozva.

A' Tanulásbéli Tárgyak azokra nézve, a' kik csak a' Gymnasiumbéli Tudományokat tanúlták, mintegy az előre készítő Esztendőben ezek:

1-ször A' pura Mathesis

2-ször A' Physica

3-ször A' Természet Historiája

Azokra nézve pedig, a' kik már Philosophica Tudományokat is hallottak, az első Esztendőben.

1-ször Az Oeconomia, vagy Gazdaság Tudománya,

2-ször A' Chymia, és aeconomiabeli Technologia

3-ször a' fellyebb való applicata Arithmethica, e' mellett a' Cameralis Számadásba való bévezetés, Számadó Könyvvezetés, 's az itteni Mélt. Uraság Uradalmaiban bevett Számadás módja.

A' második etztendőben:

1-ször A' Jóságok Kormányozásárul való oktatás, különös Instructió szerint, és a' Gazdaságot illető Fel-séges Rendeléseknek esmérete

2-ször Architectura

3-ször A' Barmok Orvoslása.

A' Theoretico-practicus Cursusnak Végezetével a' Stipendiatusok bővebb praxis

végezt, úgy mint Accedensek az Uradalmi Tisztartók mellé fognak ki tétetni, a' hol magokat tulajdon iparkodások által inkább formálják, és ezen utolsó Esztendőben Exament tesznek, azután pedig a' Gazdaságról való Diploma mellett szolgálatot is nyernek.

Egyszersmind valamint eddig, úgy ezután is mind azoknak, a' kik a' Gazdaságbéli Tudományokat tulajdon, vagy Szüleik, Attyokfiái, vagy más Jótévőiknek költségén tanulni akarják, a' Georgikonba való bé járás ingyen meg fog engedtetni, melly itten annyival is inkább emlittetik, mivel Felséges Császári Királyi Fejedelmünk, egy a' Felséges Magyar Helytartó Tanátshoz, 's a' Fels. Magyar Kamarához bocsájtott Kegyelmes Rendelésében azt méltóztatott Kegyelmissen meg parantsolni, hogy a' Kamarabéli és Politico Fundationais Jöszágok Administrációjára ügyelő Hivataloknak ki osztásában azokra tekint légyen, a' kik a' Gazdaságbéli Tudományoknak Cursussait a' Keszthelyi Georgikonban el végezvén, arról ditséretes bizonyság Levelet is mutathatnak.

A' Gazdaságnak practica gyakorlására nézve az Institutumnak azon ki terjedése vagyon, hogy a' Szántóföldnek már több esztendőktől fogva be hozott változó mivélése mellett, még parragló Gazdaság is állítatott fel, és a' nevezetesebb különös földmivelő szerszámok meg jobbitva kivánt előmenetellel használtatnak, 's ezen Gazdaságban most nagyába való próbatételekre is alkalmatosság nyújtatik a' Keszthelyi Uradalomban. A' gazdaságbéli plánták szembetünő esmérésének elő segítettésére az Erdei fás Kerteken kívül, mellyek honnyi és kül földi Fákkal, és Bokrokkal bé vannak ültetve, még a' gabona, és Takarmánybéli, úgy egyéb gazdaságbéli plánták számára is Fűvész Kertek, és a' teendő próbatatokra néhány Szántó földek vannak elrendelve. Hogy pedig a' külső gazdaság-

béli Practicansok feltett czéljokat annál bizonyosabban el ériék, és a' Szüleik, Rokonaik, és Jó akaróik, kik őket küldik, e' részben annyival is inkább meg nyugtattassanak, az Institutumban mostan az a' Rendtartás vagyon, hogy azon Practicansok köteleztetnek magokat naponként meg határozott órákban a' Gazdaság körül való Cancellariabéli Tárgyakban is gyakorolni, más bizonyos órákban pedig a' Gazdaságbéli praxis körül a' Stipendiatusok mellé felosztatnak. E' mellett azon külső Practicansok, kik mind tanúlasok, mind pedig jó Erköltsök által magokat meg különböztetik, ditséretes igyekezetekben különös Xeniumok által is ébresztetnek.

Egyéberánt a' külső Tanúlok a' fellyebb megrendelt két, vagy három Esztendőbéli Cursusra nem köteleztetnek, hanem Szabadságokban áll nem csak az Institutumban elő adni, és esztendőnként el végeztetni szokott Tudományokból azokat választani, mellyeket ők, a' már meg szerzett Tudományaikhoz, és más Környülállásaikhoz képepest legalkalmatossabbnak lenni itélnek, hanem ha bővebb praxisra kedvek vagyon a' Keszthelyi Uradalmi Gazdaságbéli Tisztsegnél mint Accedensek nagyába is ingyen praktizálhatnuk.

Végtére minthogy a' Georgikonnal egy Lyceum is vagyon öszve kaptasoltatva, mellyben a' Philosophia tanítatik, azoknak, a' kik a' Georgikonban tanulnak egyszersmind az a' hasznok is vagyon, hogy a' Tudományok közönséges Cursussának félbeszakasztása nélkül a' Gazdaságbéli Theoretico practica Tudományokon kívül, a' Philosophicus Cursust is a' Királyi Magyar Academiákban meghatározott mód szerint két Esztendő alatt el végezhetik, és arról Oskolai bizonyság Levelet is nyerhetnek. Költ Keszthelyen Julius 11-én 1815.